

NEKROLÓGOK

Dr. Lánicz Sándor
(1919–1995)

NEKROLÓG

DR. LÁNCZ SÁNDOR 1919–1995

Kollégák voltunk és barátok, két évtizeden át közös munkahelyünk is volt. Sokat beszélgettünk, vitatkoztunk is – nem emlékszem rá, hogy valaha is más témánk lett volna, mint a művészet, a művészettörténetírás.

Banálisnak tetszhet, ha a művészettörténeti tudományok kandidátusát azzal jellemezhetném a leginkább, hogy szerette a művészetet. De úgy érzem, fontos ezt hangsúlyozni, mert érdeklődéséhez, emberi kapcsolataihoz hozzátartozik az a bensőséges vonzódás, ahogyan az alkotókhöz és létrehozott értékeikhez közelített, s a nyitottsága, amely az értékek iránt fogékonyra tette.

Kutatásainak, publikációinak témaköre a húszadik század magyar művészete volt. A két problémakör, amely a legtöbbet foglalkoztatta: az Európai Iskola művészete és forrásanyaga, valamint Egry József pályája, utóbbinak kétségkívül legjobb ismerője, szakértője volt. Az Egry-monográfia két éve megjelent második kiadásához írt bevezetőjéből idézek: „...egy olyan életműben való nagyobb elmélyedést tett lehetővé, amelynek mély eszmeisége az érzéki-konkrét szférában fogalmazódott meg, melyet az etikai dráma, s grünewaldi emberi mélység jellemez. A napjainkban a magyarságról, nemzethez tartozásról elhangzó üres szólamokkal szemben Egrynek a munkássága arról is példát mutat, mit jelent gondolkodásban, mentalitásban magyarnak lenni”.

Sok művésszel volt személyes kapcsolata, sok kiállítást nyitott. Könyve jelent meg Kádár Györgyről, Raszler Károlyról, Tury Máriáról; a hirtelen rátört, végzetes betegség akasztotta meg a Gerzson Pál munkásságát elemző kéziratának befejezését. Kvalitásérzéke és nyitottsága tette fogékonyra és képessé a legújabb művészeti termésben való tájékozódásra, akár csak a közelmúlt értékelésére. Ez év elején kezdeményezett egy sorozatot a Gondolat Kiadónál a nagy magyar mesterekről, ezt szerkesztette volna, de csak az első két kis kötetet, Schaár Erzsébetét és Vajda Lajosét kaphatta kézhez.

Szerény értelmiség életet élt. Sokat olvasott, nemcsak magyarul. Sokat utazott, nemcsak külföldön. Szerette az otthonát és mindenkinél jobban Zsuzsit, aki azt megteremtette számára. Májusban láthatóan nagyon örült, amikor elvittem neki az Ars Hungaricában megjelent írásainak különnyomatait. Egry festészetének korszerűsége című tanulmányát így dedikálta nekem: „igaz barátomnak nehéz sorsomban”. Szeretném remélni, hogy további, mind nehezebb sorsának már nem volt tudatában.

A művészettörténész kollegák nevében is búcsúzóban Dr. Láncz Sándortól, a Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Intézetének volt tudományos főmunkatársától. S a magam nevében a hűséges embertől, a jó baráttól.

1995 októberében

Aradi Nóra

Dénes Zsuzsa
(1919–1996)

IN MEMORIAM DÉNES ZSUZSA

Budapest, 1919. III. 13. – Budapest, 1996. II. 10.

A Lukács fürdő udvarán, Szent Lukács evangélista szobra alatt számtalan hátatábla hirdeti az ott gyógyulást, fölüdülést nyert betegek, látogatók nevét. Egy tábla azonban hiányzik, Dénes Zsuzsa nénié, aki gyermekkorától haláláig talán leghűségesebb vendége volt a hévizekre települt intézménynek.

Budapesten született polgári családból. Itt végezte el iskoláit, itt alakított ki olyan baráti kört középiskolai osztálytársnőivel, akik megszakítatlanul, évtizedeken át hétről-hétre összejöttek, s e „Kisleányok” társasága mellett legendássá váltak elmaradhatatlan bridge-partijai is.

Nem véletlenül említettem Budapestet, mert ízig-vérig e metropolishoz kötődött, s nekünk fiatal kollégáknak számtalanszor mesélt a két világháború közötti város egy-egy részletéről, topográfiai kutatókat meghazudtoló precizitással, a „Moszkva” téri korcsolyapályáról, egy-egy kávéházzal, arról a pezsgő szellemi légkörről, amelyben mindvégig otthonosan mozgott.

Már nyugdíjasként, 1977-ben került az MTA Művészettörténeti Kutató Csoportjához. Ha végigtekintünk az intézmény ettől az időponttól megjelentetett kötetein, aligha akad olyan, amelyikben ne olvashatnánk: *Technikai szerkesztő: Dénes Zsuzsa*. A „technikai szerkesztés”, azaz a gépelés terén pontos, megbízható munkát végzett.

Munkabírása fantasztikus volt. Képes volt macskakaparásos irományainkból nyomdakész kéziratokat varázsolni, de az idegennyelvű szövegek gépelése, sőt korrigálása sem okozott neki problémát. Precíz munkáját nem csupán az intézeti munkatársak dicsérték, külső kollégák is gyakorta igénybe vették segítségét. Remek partner volt, aki sohasem rejtette véka alá véleményét, s a szerzőkkel gyakorta el-elvitázott egy-egy bonyolultabb, vagy számára „értelmetlen” részletnél, s akiknek melleleg más problémájuk megoldásánál is önzetlenül segített. Részt vett szakmai kirándulásainkon, örömmel forgatta már megjelent műveinket. A néhány éve kényszerűségből abbahagyott mindennapos úszás után egyre jobban elhatalmasodott rajta betegsége, de életereje, töretlenül megmaradt, munkaszeretete ekkor sem hagyta el, s amint lehetett mindig visszatért hozzánk dolgozni. Nem az ő hibája volt, hogy számos általa gépelt kézirat mindmáig kiadásra vár. Bár halála óta korszerű számítógépekkel, nyomtatókkal dolgozhatunk, segítségé, tapasztalata azt hiszem ma is elkélne.

Kedves kollégák, ha a Lukács fürdő felé vesz utatok, gondolatok szeretettel és megbecsüléssel Zsuzsa néniére!

Kerny Terézia

ERRATA

Értelemzavaró hibák Vadas Ferenc Programtervezetek a millennium megünneplésére (1893) című, előző számunkban megjelent tanulmányában:

12. o. 3. bekezdés 14. sor: B/I és b/I helyett B/ és b/
15. o. 2. bekezdés 7. sor: beosztását helyett rangját
15. o. 5. bekezdés 4. sor: Zichy helyett a Műbarátok köre
31. o. 38. jegyzet 8. sor: 1894 helyett 1891
33. o. 70. jegyzet 3. sor: 1982 helyett 1892
34. o. 76. jegyzet: a cím helyesen A millennium.
50. o. Függelék 12. sor: lényegében helyett egészében
Kiegészítés a 34. o. 80. jegyzetéhez: Barkassy Géza halálozási dátuma: 1924. XII. 24.

(Az adatokért Ritoók Pálnak tartozunk köszönettel.)

MEGVÁSÁROLHATÓ ÉS MEGRENDELHETŐ KIADVÁNYAINK

MTA Művészettörténeti Kutató Intézet titkársága,
Budapest, Üri u. 49. 1014. Postacím: 1250 Budapest I. Pf. 27.

Ars Hungarica

(A Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutató Intézetének közleményei 1973–)

A korábbi számok még megvásárolhatók.

Művészettörténeti Füzetek

14. GERVERS-MOLNÁR Veronika: Sárospataki síremlékek. Akadémiai Kiadó, Bp. 1983. 71 Ft

15. Cs. DOBROVITS Dorottya: Építkezés a 18. századi Magyarországon. Akadémiai Kiadó, Bp. 1983. 64 Ft

Iratok a magyar képzőművészet történetéhez

1. füzet, 1945. A forrásanyagot válogatta és a füzetet szerk. Kiss Dezső. Bp., 1973. 30 Ft

Acta Cassae Parochorum

7. füzet, Erdélyi. váci és veszprémi egyházmegye 1733-1779.: művészettörténeti adatok. Az anyagot gyűjtötte: Bónisné Wallon Emma, Sprenger Mária. Bp., 1980.

Urbaria et Conscriptioes

5. füzet, 51-70 fasciculus: művészettörténeti adatok: Abos-Zsujta. Az anyagot gyűjtötte Baranyai Béláné, Csernyánszky Mária, szerk. Bobrovsky Ida. Bp., 1979. 50 Ft

7. füzet (1-2.), 101-200 fasciculus: művészettörténeti adatok. Az anyagot gyűjtötte Baranyai Béláné, Csernyánszky Mária, szerk. Bobrovsky Ida. Bp., 1984. 120 Ft

8. füzet, 201-250 fasciculus: kiegészítések az 1-250. fasciculusok anyagából. Az anyagot gyűjtötte Baranyai Béláné, Csernyánszky Mária, szerk. Bobrovsky Ida. Bp., 1990. 120 Ft

Önálló kiadványok

Csatkai Endre: Kazinczy és a képzőművészetek. (1925). Az előszót Zádor Anna, az utószót és képválogatást Rózsa György készítette. Szerk. Galavics Géza, Bp., 1983. 70 Ft

Fülep Lajos egybegyűjtött írárok I. Cikkek, tanulmányok 1902-1908. Szerk.: Timár Árpád, Bp., 1988. 100 Ft

Fülep Lajos egybegyűjtött írárok II. Cikkek, tanulmányok 1909-1916. Szerk.: Timár Árpád, Bp. 1995. 780 Ft (Áfá-val)

Rozgonyi Iván: Párbeszéd művekkel. Interjúk 1955-1981. Szerk.: Bobrovsky Ida. Bp., 1988. 135 Ft

Váradí kőtörédek, Szerk.: Kerny Terézia. Bp., 1989. 120 Ft

Johannes Aquila und die Wandmalerei des 14. Jahrhunderts. Szerk.: Marosi Ernő. Bp., 1989. 80 Ft

Fülep Lajos levelezése I. 1904-1919. Szerk.: F. Csanak Dóra. Bp., 1990. 160 Ft

Fülep Lajos levelezése II. 1920-1930. Szerk.: F. Csanak Dóra. Bp. 1992. 336 Ft (Áfá-val)

Fülep Lajos levelezése III. 1931-1938. Szerk.: F. Csanak Dóra. Bp. 1995. 820 Ft (Áfá-val)

Henszlmann Imre: Válogatott képzőművészeti írárok. Szerk.: Timár Árpád. Bp., 1990. 200 Ft

Oltványi Imre: Művészeti krónika. Összegyűjtött képzőművészeti írárok. Bp. 1991. 224 Ft (Áfá-val)

Takács Imre: A magyarországi káptalanok és konventek középkori pecsétjei. Bp. 1992. 330 Ft (Áfá-val)

A Magyar Tudományos Akadémia és a művészetek a XIX. században. Kiállítási katalógus. Szerk.: Szabó Júlia és Majoros Valéria. Bp. 1992. 500 Ft (+ Áfa)

Dr. Hoffmann Edit: Régi magyar bibliofülek. Hasonmás kiadás és újabb adatok. Szerk.: Wehli Tünde. Bp. 1992. 350 Ft (+ Áfa)

